

Posamezna štev. v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 5. jutraj.
— Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1 —, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18 —, polletno K 9 —, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28 —.
: Telefon številka 118. :

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Izven Ljubljane in Trsta 6 vin. :

Uredništvo in upravnistvo je v Frančiškanski ulici 8. Opoliti se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Neprankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v. osmičnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.
: Telefon številka 118. :

Slovenski politiki v čeških revijah.

Vsem je še znan šunder, ki je nastal po slovenskih listih, (ki so se vsedli na limance „Slovenca“) v času, ko je izšel v „Naši Dobri“, reviji, ki jo vreja prof. Masaryk, članek o slovenski, imenoma o Sušteršičevih politiki. Zadel je v živo, zato so se hoteli klerikalci znositi nad Masarykom ter mu podtikali, da je on članek pisal. Velik šunder je bil takrat in sramoval sem se zanj; ker je nastal na podlagi popolne ignorance!

Kako se spreminjajo časi! Komaj šest mesecev in že se ne dvigne noben klerikalni glas, da bi obsodil članek ki ga je J. Penizek napisal v mladočeski reviji „Česká Revue“. Pove v začetku, kaj je bil vzrok, da se je ustanovil enotni češki klub. In pravi, da sta bila predvsem dva vzroka. Prvi je bil: zaključitev državnega zbora vsled slovenske obstrukcije. Takole piše dalje:

„Nam všem se je obstrukcija protivila v dno duše. Obsojali smo jo. Zato, ker je bila proti visoki šoli sploh. Zato, ker je bila sploh protikulturna. In tudi za to, ker je bila de fakto protičeska. Mi sami se potezamo za češko univerzo v Brnu in smo pomagali, indirektno sicer, toda vendar smo pomagali onemogočiti, da bi Italijani dobili eno edino fakulteto, katero so že imeli v Inomestu, zopet po šestih letih in to na istem Dunaju, glede katerega so morali njegovi meščani po statutu dr. Luegra prisegati, da bodo branili in ohranili njegov semški značaj. Ne oziraje se niti na to, da smo tako potlačili Italijane na ljubo Nemcem, kateri je nenemška visoka šola v principu grenka pijača, na „nemškem“ Dunaju pa še grenkejša.“

„Delali smo tu čisto popolnoma napačno taktiko. Ni res, da bi bila to taktika Slovenske Enoti. Tudi ni res, da bi bila laška fakulteta na škodo za Slovence. Korist in prospek je za nje. Zato ker je vsaka nememška fakulteta prospek za nje. In za nas Čehe in Slovence predvsem. Je preudic za njihove visoke šole. Bila je to taktika, iz katere bi „profutirali“ mogli in so tudi hoteli, ko bi se bila izvedla dalje, do poslednjih koncev, le slovenski klerikalci, Sušteršičevci. Njihova obstrukcija proti laški pravniški fakulteti je bila namerjena kroglja proti sami eksistenci državnega zbora. Nepokrito in vidno namerjena na nove volitve, v katerih upajo klerikalci iztrgati liberalcem kakšen mandat. Predvsem imajo skomine po Plojevem.“

Potem govori članek, kako težko, da so vsi prenašali kurolo dr. Sušteršiča. Tesno jim je bilo v „Slovenski Enoti“ zato so se hoteli oprostiti. „Če hoče dr. Sušteršič novo pogodbo, ki bi zajamčila tudi nam prostost in svobodo: delati češko politiko v naš prospek, da se o tem govoriti. Da bi pa slovenski klerikalci s češkimi agrarci in češkimi radikalci, izmed kate-

rih so nekateri vedno pripravljeni, kadar gre za taktiko, ki ne zahteva ničesar drugega kot močna grla in ročno delo, kadarkoli se jim zahoče — navadno je bilo to vedno o nepravem času — delati bandarsko muziko, za tako nedostojno in podrejeno vlogo se jim pa noče nihče udinjati, komur ni politika sredstvo, ki ojačuje nasprotnika.“

Smo radovedni, kaj bodo na to le klerikalci rekli.

Števni komisarji v Trstu in državni pravdnik.

Oblasti tržaške, bodisi municipij ali c. kr. oblasti, vseskozi kričijo, da so števni komisarji javni funkcionarji, da vživajo tedaj posebno zaščito zakona v smislu §§ 68, 81, 153, 312, 314 itd. kaz. zak. in se pri tem sklicujejo na zakon o ljudskem štetju.

V Trstu imamo tudi take javne funkcionarje, ki sedaj izvršujejo svoj delikaten posel, revizijo števni pol. Za to nalogo si je izbral, kakor da nima dovolj svojih organov, tržaški municipij dijaše, vseučilišnike, privatne uradnike, same osebe, ki so mu politično po godu, ne da bi zahtevali niti spravevalo o vedenju, niti ali so zaupljivi. Ti gospodje so navadno, kakor pravi „Edinost“ in je tudi nam znano, mladiči, ki sploh nimajo zadostne resnosti za tak posel, in ki se jim ne bi smelo dati v roke tolike oblasti. Mesto Dunaj je imenovalo za ta posel resne osebe, lastne uradnike in učitelje, in je izvršilo gladko v malo dneh ta velikanski operat.

Sedaj pa vprašanje. Ali so položili ti močiji kje prisego, da bodo izvrševali svoj posel po svoji vesti in vednosti popolnoma neutralno? Pred kom? Ali morda pred županom? Ali pred c. k. namestništvom ali c. k. namestništvom svetnikom, kot v to kompetentnim oblastim?

Ce pa niso položili pri se, ali vživajo ti gospodji res posebno zaščito zakona, ko se zahteva celo od gozdarskih, poljskih in lovskih čuvarjev, da morajo biti zapriseženi pri politični oblasti, da si s tem zadobijo kvalifikacijo javnih funkcionarjev.

Ce pa vživajo dobroto posebne zaščite zakona, morajo, logično in juridično sklepajoč imeti tudi dolžnost javnega funkcionarja in je vsak njih vedni prestopek zakona v izvrševanju njih službe hudodelstvo v smislu § 101 kaz. zak. o krivi rabi uradke oblasti, ki pravi v 2. odstavku:

„Za uradnika se smatra tisti, ki ima, bodisi zaprisežen ali ne, po neposrednem ali posrednem javnem naročilu dolžnost, opravila vladarstva oskrbovati.“

Kazensko-pravni red pa pravi, da je državno pravdnistvo dolžno postopati vsakokrat, ko mu pride na znanje kak zločin. V listih javno napadajo te „javne funkcionarje“, in državno prav-

dnistvo ne postopa proti listom, ker je najbrž prepričano, da je resnica, kar pišejo. Če pa je resnično, kar pišejo, in radi tega državno pravdnistvo ne postopa proti listom, potem pa mora absolutno postopati v smislu § 101 kaz. zak. proti onim, ki so v listih imenoma kot javni funkcionarji označeni, in se jih dolži sleparstva pri reviziji ljudskega štetja. Sicer pa bo zelo potrebno, da si ogledajo državne oblasti tudi vse števne pole, ki so korigirane, posebno v rubriki „občevalni jezik“, ker to bo dalo povoda postopanju tudi v § 197 kaz. zak. radi falsifikacije javnih dokumentov od strani funkcionarjev. Dobro bi bilo, da se sestavi imenik teh komisarjev in hiš, v katerih imajo izvrševati posamezni revizije, da ne bo potem brezvsešno iskanje hudodelca. Magistrat ima tako listo, a jo — skriva! Zakaj je ni publiciral v svojem uradnem „Il Piccolo“, ki sicer prinaša vsako novost iz mestne hiše?

Gospod dr. Zenkovič, kaj ni to logično in res? Zakaj pa ne zaplenite onih listov? Zakaj ne postopate? Zakaj ni uvedena proti onim fantalinom, kakor jih imenuje „Edinost“ še nobena preiskava? Mari Vam ni prišlo na znanje? Ali nimate dolžnosti čitati listov? Torej?

Aut-aut! Tn ni druge poti, in naj poročajo od zgoraj, kar hočejo! Mi bomo nabirali neumorno materijal in ga predložimo javnosti.

Pozivljamo tem potom vse one osebe, ki so priče, da se izvrši gori navedeni zločin od strani revizorjev, naj se ne vmešavajo v njih posel, pač pa dajo koj poklicati policijo in zapreti pobalne radi hudodelstva. Bomo videli, ali se bo postopalo tedaj, ko ne zadostuje državnemu pravdniku javna obdolžitev v javnih listih!!

Iz slovenskih krajev.

Iz Krmelja pri Št. Janžu. Po štrajku. Proti složnosti in odločnosti stavkajočih ni mogel ravnatelj Gmeyner nič storiti in zato svoje jezice ne bo kmalu pozabil. Govori se splošno, da je prva žrtve razjarjenega Gmeynerja gospod nadinženir, katerega je premogokopna družba odpovedala službo. On je bil jedini med vsemi „višjimi“ pri rudniku, ki je simpatiziral ob času štrajka z delavstvom. In ravno zato je tudi odstavljen. Privandral pa je k rudniku neki paznik R. Ta možček je ožji sorodnik računovodje Filipa, dobro znanega zvestega služabnika Gmeynerjevega. Ta R. se hvali, da bo vse sedanje delavce v doglednem času spravil iz Krmelja. Pretečeni teden se je v resnici odpravilo precejšnje število delavcev na Ogrsko, a teh ni „spravil“ gospod Filipov „švoger“, ampak so prostovoljno odšli iskati si boljše zasluzka. Kako se skuša odpraviti neugajajoče delavce pri rudniku iz Krmelja je vsečakar zanimivo. Rudarju G. je pri-

sel že zgoraj označeni paznik, kakor ga imenujejo „šihmajster“ pred nedavnim časom njegovo delavsko knjigo in mu svetoval, naj kar na mestu zapusti službo pri rudniku, češ da je v njegovi delavski knjizi nekaj popravljenega. Tam kjer bi moralo stati „rudar“, je zbrisano in napisano „drvar“. Rudar G. ni maral ravnati se po „prijaznem“ nasvetu „šihmajstra“, ampak knjižico vrnil in zahteval preiskave. Drugi dan je prišel zopet na delo in vprašal, če mu je dovoljeno iti na „ših“, pa je zvedel, da mu je to po ravnatelju Gmeynerju prepovedano. Ker zadeva še ni končana se vzdržimo vsakih nadaljnjih razmotiranj, dokler ne bo sodišče odredilo kako in kaj. Pripomni se pa lahko, da rudar G. dotične svoje delavske knjižice že skoraj dve leti in pol ni imel v rokah. Kako da one ponaredbe oziroma popravka, najsi ga je storil že kdorkoli, niso zapazili v grajleriji že prej? Slučajno je bil G. tudi predsednik „Narodne delavske organizacije“, ki so ji izvestni gospodje od rudnika nasprotovali tako vneto z vsemi močimi sredstvi. O stvari bomo govorili še pozneje kako besedo.

Iz Voloske-Opatije. Pretečene leto je dospelo 42.740 gostov v Opatijo, za 3330 več kakor leta 1909; odstotno znaša povišek za 8%. Letos je obiskalo Opatijo od 1. do 11. prosinca 372 gostov.

Vedno naraščanje števila gostov je dovelo akcijsko družbo za avstrijsko Riviero do sklepa, da bode zgradila v Opatiji velikansko palačo najmodernejšega sloga. V ta namen ji je odstopila c. kr. pomorska oblast brezplačno približno 26.000 m² morja, ki ga je dala družba zasuti. Z zasipanjem so pričeli 9. t. m.; delo gre hitro izpod rok: sedaj že mole prvi deli temelja iz morja. Zasipanje mora biti končano v 18 mesecih, stroški za to znašajo 3/4 milijona kron. Stroški celega projekta so pa proračunjeni na 4.600.000 K. Nova palača bode obsegala: 1. veliko veselično dvorano, 2. prostore za restavracijo in kavarno, terase in verande. 3. družabne, čitalnične in igralne sobe, 4. prostore za klube in urad zdraviliščne komisije, 5. velike terase, 6. gledališče in 7. zaprto kopališčno dvorano, kjer se bode mogoče vsak čas kopati kakor v prostem morju. Opatija bo s to stavbo mnogo pridobila; glede udobnosti, ki jih bo lahko nudila gostom, bo tekmovala z največjimi kopališči. Mogoče bo ustregla celo po razkošju razvajenim željam g. dr. Sušteršiča, ki si sicer išče oddiha po napornem „delu“ za narod v Ostendi.

V sredo 18. t. m. je priredila tukajšnja zdravilišna godba simfonični koncert v Kvarneru. Sodelovalo je 22 članov ljubljanskega filharmoničnega orkestra, na čelu jim kapelnik g. Czajaneček tako da je znašal orkester nad 50 članov. Proizvajali so po eno skladbo Smetane, Čajkovskega, Mozarta in Wagnerja. Prvo točko je dirigiral g. Czajaneček, ostale

direktor g. Mitrovič. Proizvajanje je bilo tako umetniško in dovršeno, da je številno in razvajeno poslušalstvo bilo razočarano. Z burnim ploskanjem je dalo duška svojemu priznanju in navdušenju. Člani ljubljanske filharmonije so s tem koncertom dosegli nov list v svojem lovorovem vencu.

V nedeljo 15. t. m. pa je priredilo tukajšnje dramatično društvo igro „Divji lovec“. Glavne vloge so igrali veččinoma Slovenci, sodelovalo je pa tudi nekaj Hrvatov. Igrali so vobče dobro; tudi scenerija je bila dobra. Želeli bi le, da naj drugič ne pokvarijo dobrega vtisa s tem, da predstavlja v 4. dejanju gorersko gorovje ozadje s sliko kvarnerskega zaliva.

V splošnem bi pa želeli, da naj tukajšnji rodoljubi opuste svojo preveč negovano gostilniško politiko, ki naroda ni in ne bo nikdar rešila. Tudi same igre in zabave ne bodo tega dosegle. In ravno vse to se preveč goji, dočim pogrešamo vsakega delovanja za ljudsko izobrazbo in samozaveš, n. pr. potom predavanj, ljudskih shodov itd. Vse premalo pozornosti se posveča nemški šoli, ki požre mnogo naših otrok in ravno Opatija je oni kraj, kamor najbolj skuša Nemec zabiti klin mostu do Adrije. In še nekaj bi radi opomnili: vsakemu delu za ljudstvo naj ne bo poglavitni namen osebna častihlepnot, ampak utrjenje ljudske samozaveš in narodove moči. —d—

Slovenski jug.

Združitev hrvaške „Matice Dalmatinske“ in „Hrvaške Matice“. Dne 16. t. m. je imela hrv. „Matica Dalmatinska“ v Zadru svoj letošnji občni zbor, katerega se je udeležil kot zastopnik „Hrvaške Matice“ iz Zagreba tudi njen predsednik, vseučiliški profesor dr. Otton Kučera. Občni zbor je z ogromno večino odobril pogodbo, katero je že prej sklenil odbor „Matice Dalmatinske“ z odborom „Hrv. Matice“, po kateri „Matica Dalmatinska“ sicer obdrži svojo posebno organizacijo, dela pa izdaja v okviru in obliki „Hrvaške Matice“. Posledica te pogodbe bo, da se bo na hrvaškem književno-znanstvenem polju izvedla centralizacija oziroma produkcija in razširjenje del. Agitacija duhovnikov naj se pogodba ne odobri radi tega, ker stoji sedaj na čelu „Hrv. Matice“ radikalni elementi, ki se ne bi ozirali na verski čut članov „Matice Dalmatinske“, je izzvala splošen odpor in ironičen smeh. Celu mnogi duhovniki so glasovali proti temu prelogu, za katerega je glasovalo samo 5 članov.

Srbska „veleizdajniška“ afera na Trškem. Zagrebški „Obzor“ poroča iz Carigrada, da pripravlja mladoturška vlada novo veliko „veleizdajniško“ afero za skopeljske Srbe. Načrt, po katerem bo vrženih v ječo mnogo Srbov iz celega skopeljskega

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetk.

Videl se je zopet, kako teka po nabrežjih, zmirom nekoliko razposajen, bojaželjen in prepirljiv, kako se meša med barkarole v pristanišču, skušaje nagajati volunom Desetorice, kako maši na skrivaj odprtino ovaduške skrinje, kako suče na Rialtu meč zaradi enega samega krivega pogleda, kako poje pesmi pod balkoni krasotic in se smeji njihovim soprogom v obraz, in kako stiska s svojimi finimi prsti trde roke mornarjev...

In vse to se je nadaljevalo s prekipevanjem, živo veselostjo tudi še potem, ko je njegov oče postal dož beneški... in vse to se je nagloma končalo nekega lepega poletnega večera, takrat, ko je prvič zagledal Leonoro!

Ah, ta prvi pogled, ki sta ga menjala!... Zdelo se mu je, da se je že v tistem hipu izvršila njegova zaroka!...

In zdaj je sedela poleg njega, v palači njegovega očeta, izbranka njegovega srca, obojevana ljubljenska njegova!

In njegova sreča je jecjala, iskala je besed hvaležnosti, kakor da mu je vsa ta množica resnična prijateljica!

— Bodite srečni, Roland Kandiano... je dejal eden izmed gostov, iztegnel mu roko.

— Hvala, dragi Altieri! O, hvala, hvala!... Rad vas imam, vi ste zares moj prijatelj...

— Tudi jaz vas ljubim... bodite srečni, Roland Kandiano!...

— In vi, dragi Bembo! Torej ste prišli tudi vi! Ah, še bova zlagala barkarole in balade, kajne? Vi delate tako lepe verze!

— Gospod, je dejal Bembo in zlezal v dvoje gub, preveč ste dobrotljivi!...

In Bembo se je vzravnaval ter se nasmehnil:

— A kaj vidim! Je vzkliknil naenkrat. Kje sedite, gospod? Ah, to je slabo znamenje!

In z roko je pokazal steno, h kateri so bili — slučajno ali namenoma, kdo je vedel? — postavili naslanjača za Leonoro in Rolanda.

Roland se je ozrl po tej steni. Ozrla se je tudi Leonora, in prebledela je.

Vsenaokrog po dvorani so bili v zlatoobroblih panóh naslikani portreti beneških dožev... Samo eden panó pa je nosil namesto portreta napis.

In ta napis je bil:

— To je mesto doža Marina Faliera, obglavljenega zaradi njegovih zločinov.

Ko se je Roland ozrl za Bembo, je bil ta že izginil med množico.

— Kakšna strašna prorokba! je zamrmrala Leonora tretpetaje.

— Dušica draga, ali jemlješ to neumno Bembovo šalo v resnici za resno?... Pomiri se vendar... Glej, ura je prišla... Vidiš, moj oče in moja mati prihajata... Leonora, to je tista blažena minuta, ko si natakneva zaročni prstan...

— Tvoja sem, ljubljani moj... V tem trenutku so se nenadoma postavili oboroženi stražniki pred vse izhode. Molčanje groze se je razprostiralo po široki slavnostni dvorani. Mož, pred katerim sta stopala dva glasnika, se je približal ter zaklical z donečim in resnim glasom:

— Jaz, Foscari, veliki inkvizitor države, proglašam, da se nahaja tukaj izdajalec, upornik in zarotnik, ki ga prihajam zajet v blagor republike!...

Foscari, mož v najkrepkejših letih, z orlovim nosom, čelo razbrzdano od sumenj, je stopal skozi množico, ki se je odpirala pred njim, kakor da jo orje groza.

Dož Kandiano je gledal njegovo prihajanje, in roke se se mu tresle, v bledoti njegovih ustnic se je odkrival besni srd, ki je kipel v njegovih prsih.

Ta srd, na dnu katerega se je skrivala nejasna bojazen, kakor pred bližnjo katastrofo, je zdajci bruhnil na dan:

— Takšen škandal na tem kraju! In ob taki priliki! Naj bo obtoženec kdorkoli, tukaj je moj gost, ali slišite, Foscari! In pri žeblih krivavega križa Kriščevega se vam kolnem: nihče ne bo mogel reči, da je Kandiano pozabil dolžnosti gostoljubja!

Foscari se je vzravnaval v vsej svoji imponujoči velikosti.

Zazdel se je kakor vtelesenje strašnega zakona beneškega — tiste strašne, sumoljubne in neizprosne pravice, ki je udarjala brez prizanašanja in brez odloga.

Počasi je izpregovoril:

— Gospod vojvoda in vi vsi, ki ste navzoči!... Pred šestimi leti mi je bil ovađen škof Pizani. Ura je bila burna, podobna današnji. Kakor nocoj, je pretila nevarnost, da izbruhne med pomorščaki upor. Samo minuto obotavljanja, in država bi bila izgubljena... Bil pa je to slovesni dan Svebovzetja. In bila je ura velike maše... Stopil sem v cerkev Svetega Marka.

Šel sem pred oltar, in prišel ravno v tistem svetem trenutku, ko se je škof obračal, da bi dvignil monštranco pred zbranim ljudstvom. Vsi veste, kaj sem storil: temu človeku, ki je stal pod zaščito samega živega Boga, sem položil roko na ramo in ga odvedel pred sodnike!

Predstavljajmo si globoko tesnobo in hipno otrplost, ki sledi v naravi gromovitemu udarcu nebeškega ognja. Tako so tudi gledalci te drame okamenili v svojem trepetu.

Samo Bembo je ohranil vas svojo hladnokrvnost. Sklonil se je k Altieriju in mu zamrmral nekaj na uho.

Altieri, kakor da bi se obotavljal, je silno prebledel.

— Čas je, je zarenčal Bembo, pojdite vendar!

Altieri je stopil naglo k Rolandu Kandiano; vse to se je zgodilo v par trenutkih.

In že je Foscari povzel:

— Gospod vojvoda! Nobena sila me ne bo ovirala, da storim v vaši hiši isto, kar sem storil v hiši božji! Kandiano, pozivljam vas, da poveste, če se namerjate tukaj, v dvorani dožev, ustavljati tistemu zakonu, ki mora vsak dož prisesti, da bo njen zaščitnik!

Kandiano se je ozrl naokrog, kakor da ne ve, kaj naj stori.

Videl je svojih dvatisoč gostov nemih, sklonjenih, okamenelih.

In da je bil vtis nevarne ure popolnejši, je od zunaj prihajalo zamolklo gmenje množic.

Dož je bridko začutil svojo onemoglost...

Z izdavljenim glasom je vprašal:

(Dalje)

okraja, je že izdelan. Srbi se te afere ne boje, ker so trdno prepričani, da ne bo dosegla zaželenega cilja, kakor ga ni dosegla „veleizdajniška“ afeta, katero so preteklega leta vprizorile mladoturške oblasti. Tudi sedanja afeta je, kakor lanska najbrže posledica bugarskih denuncijantov (srbskih renegatov). Takrat so namreč mladoturki podkupili nekega srbskega renegata Stevana, ki je baje razkril strašne reči o srbski revolucionarni in vstaški organizaciji. A končno se je dokazalo, da je bila vsa gonja proti Srbom umetno vprizorjena in mladoturški tožniki in denuncijanti so doživeli strahovito blamažo. Enako blamažo bodo gotovo tudi sedaj doživeli Mladoturki, ker nikakor ne morejo z umetnimi vprizoritvami „veleizdajniških“ afer, opravičiti strašnih gonj, ki jih vprizorjajo proti Srbom, Bolgarom in Grkom v Stari Srbiji in Macedoniji.

Srbski vladarji na potovanju. kakor je že znano, odpotuje srbski kralj Peter v najkrajšem času v Rim in pozneje tudi v Pariz. Potoval bo popolnoma inkognito preko Reke in Trsta. Za časa njegove odsotnosti ga bo nadomestoval prestolonaslednik Aleksander, ki se v kratkem vrne iz Nizze v Belgrad. — V istem času, ko bo kralj Peter na potovanju, se bo določil tudi načrt potovanja drugega srbskega vladarja, prvega črnogorskega kralja Nikite. Črnogorska vlada se že tozadevno pogaja z dunajsko vlado; kralj Nikita namerava namreč najprej obiskati cesarja Franca Jožefa I., da se mu predstavi kot kralj Črne gore.

Vesti iz Srbije. Iz Belgrada nam javljajo, da se je tjakaj preselil iz Zagreba srbski pisatelj in časnikar Steva Bešević-Petrov, kateremu je srbsko vojno ministrstvo obljubilo finansirati njegove zrakoplovne načrte. Bešević je že izročil ministrstvu načrt svojega zrakoplova, ki bo kakor trdi, prekosil vse sedanje aeroplane sploh. Imel bo mala rezervna krila, ki bodo spojena, a se bodo v slučaju padca razširila in tako onemogočila navpičen in nagel padec. Kakor se kaže, bo Steva Bešević-Petrov kmalu dostojno nadomestil izgubo aviatika Rusjana, za katerim plakajo vsi Jugoslavlani. — Srbska skupščina bo nadaljevala svoje zasedanje dne 23. t. m. Na dnevnem redu je glavna debata o zakonski predlogi glede novega skupščinskega poslovnika in odgovori ministrov na interpelacije. — V Vranji prirejajo meščani velike priprave, da dne 31. t. m. slavnostno proslavijo osvoboditev mesta Vranje od turških oblasti. — V vranski okolici, in sicer v pečinjskem okraju, kjer se steka korbevaška rečica v Moravo, so našli v pesku večjo množino zlata. Sedaj so pričeli prekopavati tudi bregove rečice. Če bodo tudi nadaljni rezultati tako ugodni, namerava na spomlad neka angleška družba na veliko pričeti z izkopanjem in izpiranjem zlata.

Hercegovinski vojaški begunci. Preteklo jesen se je vrnilo v Hercegovino 6 Srbov, ki so za časa aneksijske krize kot vojaški begunci zbežali v Črnogoro. Prijavili so se takoj sami oblastim, ki so jih vrgle nato v ječo trebinjske garnizije in postavile pred vojaško sodišče. Kakor poroča „Srbska Rijec“ iz Bilece, sta bila sedaj begunci Petar Gačinović in Obren Vujić obsojena na 6 let, Spiro Salatić, Spasoje Pijarević, Sava Uljarević in Stojan Vuković pa na 5 let težke ječe. Pričakuje se, da jih bo cesar pomilostil, kakor je lansko leto pomilostil one begunce, ki so se prvi vrnili iz Črne gore.

Deiblerjeva giljotina.

Po virih priobčil St. Rabelj.

Te dni smo čitali v listih, da je francoski krvnik Deibler v Lillu obglavil nekega Faviera, morilca blaginjskega sluga Thaina. Navzoče občinstvo je eksekucijo motilo z burnimi demonstracijami. To nam je privelo v spomin znamenit dogodek iz zgodovine Deiblerjeve rodbine, dogodek, ki ga je svet skoraj že pozabil.

Deiblerji so skoraj že stoletje sem francoski krvniki. Unuk in sin sta to, če tudi nečastno, pa iz državnih ozirov baje zelo potrebno službo podedovala po svojem očetu.

Eden Deiblerjev je bil zelo praktičen in ženijalen mož. Sprevidel je, da je giljotina, kakor je na francoskem od revolucije sem v rabi, kaj nerodna in neprimerna, če se gre za to, izvršiti justifikacijo izven Pariza. Treba je bilo jemati seboj veliko stalo, obstoječe iz dveh počez zvezanih brun, med katerima se je z velikansko hitrostjo in silo pregibalo rezilo, ki je za časa revolucije preloilo toliko plemenite in nedolžne krvi. Vsakokrat se je moral najeti poseben železniški voz za to stalo, kar pa Deiblerju nikakor ni bilo pogodi. Kajti osebo je moral nadzirati nakladanje iz izklada-nje, da se ničesar ne pozabi in da se nič ne pokvari, razen tega pa je ta

Vstaška akcija leta 1910. Belgrajsko „Novo Vreme“ prinaša interesantno statistiko celokupne vstaške akcije v Macedoniji leta 1910. Iz te statistike je razvidno, da je bila Macedonija že preteklega leta krvavo bojišče, a bati se je, da bodo na spomlad boji še hujši. L. 1910. je bilo 245 grških, bolgarskih, arnavtskih in turških čet. Srbskih ni bilo. Čete so izvršile 110 napadov na vasi. Padlo je 130 žrtev (mož, žena in otrok.) V gorovje je izginilo 24 oseb. Spopadov s turško vojsko je bilo 129, kjer je padlo 117 vojakov in 252 vstašev. Ranjenih je bilo 300 vojakov. a vstašev čez 600.

Splošni pregled.

Govor francoskega ministra zunanjih zadev v francoski zbornici je vzbujal splošno pozornost, ker je pojasnjeval nekatera splošna evropska politična vprašanja. V svojem govoru je omenil minister Pichon tudi razmerje med Francijo in Belgijo. To je povzročilo nezadovoljnost v političnih krogih in nizozemski minister zunanjih zadev je naročil poslaniku v Parizu, da nemudoma izposluje natančno besedilo ministrovega govora, v kolikor se dotika obrambe nizozemskega obrežja. Vlada stoji na stališču, da ni v nikaki zvezi obrambni plan in pa stališče Belgije, kakor je določeno po mednarodnem pravu.

„Köln Ztg.“ trdi, da so vesti o potovanju Sasanova v Pariz izmišljene in da vlada nima v tem oziru nikakih planov.

Berl. Tagblatt prinaša poročilo iz Carigrada, da se že dalje časa vrše pogajanja med Turčijo in Perzijo v tem smislu, da bi Turčija podpirala Perzijo proti rusko-angleškim akcijam. Turčija bi dobila za svojo pomoč vso zemljo, ki leži med Turčijo in Perzijo, v svojo posest. Piše se tudi, da je potovanje perzijskega regenta Nasr-ul-Mulka v Carigrad v zvezi s temi pogajanj.

V Rusiji vzbuja bolj in bolj pozornost nemirno gibanje na Kitajskem. Že nekaj let sem se Kitajci v veliko naseljujejo na bregovih Amurja, tako da so nastale tam kitajske kolonije, ki štejejo na stotine kitajskih naseljencev. Ob Amurju so napravili Kitajci tudi celo vrsto trdnjav, in so jih preskrbeli s vojaštvom in provijantom. Ruska vlada je baje izgubila v Pekingu svoj upliv, nasprotno pa je zrastle upliv Amerike in Nemčije. V političnih krogih se misli, da Rusija ne sme mirno gledati naseljevanje Kitajcev na svoji zemlji. Dolej je Kitajski ob vsaki važni priliki pokazala prav tako neprijazno lice, kakor Japonska. Rusi, ki poznajo razmere, trdijo, da se Kitajci resno pripravljajo na vojno z Rusijo. Ruska diplomacija v Petrogradu baje o tem niti ne sluti, dasi ni težko opaziti kitajskih vojnih priprav. Dokler je Rusija v zvezi z Japonsko, se ni bati za rusko posest na daljnem vzhodu, ni pa varna pred presenečenji.

„Ruska družba za orijentalistiko“ v Harbinu je ob priliki revizije rusko-kitajske kupčijske pogodbe določila več špecijelnih komisij, ki so poleg gospodarskih vprašanj proučile tudi druga vprašanja glede eventualnega konflikta med obema državama. Rezultati so bili poslani v Petrograd, da se vlada o pravem času opozori na pretečo nevarnost.

transport stal mnogo denarja ki bi se dal prihraniti in varno naložiti v korist Deiblerjeve rodbine. Koliko je v tem oziru na boljsem nemški kolega, ki mu je le treba vzeti seboj sekuro, pa tudi avstrijski, ki nazadnje povsod in s priprostim sredstvi lahko improvizuje svoje vislice!

Študiral je torej stari Deibler in študiral, kako bi mogel sestaviti nekako amatersko giljotino, pri kateri bi močno pero gnalo rezilo in ki bi bila tako pripravna in priročna, da bi se jo lahko jemalo seboj, kakor kak kovčeg trgovskega potnika. Izdelal in predložil je mnogo sistemov, ki so pa bili vsi zavrnjeni.

Pariško nadsodišče je namreč uvidevši, da imajo Deiblerjeve ideje nekaj za se, sestavilo posebno komisijo, kateri je načeloval tedanji glasoviti državni pravdnik E. Painchie. Ta komisija je skrbno presojala vse Deiblerjeve projekte. Slednjič pa je imel stari Deibler vendar srečo. Izumil in sestavil je sistem, ki ga je komisija enoglasno odobrila, češ da je popoln in da ne bode le mogel služiti pri justifikacijah v širni Franciji temveč da bode tudi v metropoli Parizu lahko nadomestoval staro in za moderno čuvstvomenejše kaj neprimerno giljotino.

Zgodilo se je, da je bil baš v onih dneh v Lyonu na smrt obsojen neki begunc tujske legije, ki so ga dolžili veleizdaje, češ, da je hotel Algerijo spraviti pod premoč marokanskega sultana. Kot dezerterju mu se-

O položaju kabineta Bienert III. piše praška „Union“ sledeče: Takoj v prvi seji se je pokazal pravi položaj Bienertovega kabineta, namreč pri glasovanju o Fiedlerjevem predlogu. Od itak slabe večine je odpadlo še 15 nemških radikalcev in s tem je večina, tudi če vštujemo latince in Vasilkove Maloruse pri kraju. Tudi to, da je Wolfova skupina glasovala proti članom nemške nacionalne zveze, kaže da tudi druge skupine nemške zveze niso stalne, da torej cel vladni tabor obstoji samo iz krščanskih socialcev in Poljakov. Rešitelji iz zadrege so bili v tem slučaju socialni demokrati, ki so se v formalnem vprašanju postavili na stran vlade in tako pripomogli k večini. Tako postopajo soc. demokrati že dalje časa in tvorijo tako nekako vladi naklonjeno opozicijo, ki pri važnih slučajih pokaže svojo opozicijsko stališče, glasuje pa za državne potrebe in skrbi za to, da vlada nima prevelikih težav. Ako bi se bili soc. demokrati pri tem glasovanju pridružili drugim opozicijskim strankam, bi bila vlada doživela poraz. Sicer bi s tem še ne bila prisiljena k demisiji, ker se je šlo le za formalno vprašanje, vendar bi ji to nikakor ne bilo prijetno.

O reorganizaciji gališkega ministrstva piše Gazeta Narodova. Dolej namreč ni določen delokrog ministra rojaka. Minister nima n. pr. pravice imenovati niti uradnega služabnika. Gališki uradniki so v statusu drugega ministrstva. List predlaga, naj bi se pri vsakem imenovanju uradno uvedla formula. Ministrski predsednik je v soglasju z ministrom za Galičijo imenoval uradnika X. za ministrstvo.

Grof Thun je konferiral z načelnikom nemškega deželnozbornskega kluba posl. Pachterjem in se je izjavil glede češko-nemških pogajanj, da se ga po pravici smatra za pravega namestnika in da bodo v najkrajšem času začela nova pogajanja, ker smatra spravo na Češkem za neobhodno potrebno. Kdaj se začne pogajanja, še ni določeno.

Zaradi potsdamskim dogovorom so se vznemirili tudi mladoturki in so zahtevali pojasnila od ministra zunanjih zadev. Minister je dal oficijelno pojasnilo, ki pa poslancev ni zadovoljilo. Povdarjalo se je, da je treba Turčiji ozke zveze z Anglijo, da se zavaruje proti nemško-ruskim kombinacijam in da zagotovi svoje pravice na vzhodu.

Iz Casablanca v Tangerju je prišlo brzojavno poročilo, da je bila neka francoska četa napadena od divjakov, ko je bila na potu, da poravnja prepire med dvema rodovima. Poročnik Marchand in nekaj vojakov je bilo pri napadu ubitih. Napadalcu so iz rodu Zaera, ki ropajo po puščavi in kolonijah.

DNEVNE VESTI.

Nova koncesija Slovincem. Zato, da smo dobili v Ljubljano Elsnerja za predsednika deželnega sodišča in zato, da so dobili koroški Slovenci nemškega škofa Kaltnerja, ki ne zna niti besedice slovenski, ter zato, da agitirajo klerikalci za nemško „Kranjsko šparkaso“, smo došli Slovenci v Trstu slovenskega škofa dr. Karlina. Klerikalci so si to koncesijo izbojevali od vlade samo zato, ker upajo, d. bodo s pomočjo škofa Karlina zanesli na tržaška tla ostuden boj slovenskega klerikalizma. Tržaškimi Slo-

vincem radi tega zelo toplo priporočamo, da se drže Havličkovega izreka: „Nič mu ne verujte, nič mu ne dajte!“

Kako farbajo užitninske paznike. „Slovenec“ bi na vsak način rad napravil mizarja Rojino za velezaslužnega moža, kateremu pripisuje na svetnika Laschana čudodelen vpliv. Magistratnih uradnikov krožek je, brez prizadevanja kateregakoli svetovalca, sprožil misel in podal prošnjo za draginjsko doklado. Svetnik Laschan je brez vpliva kateregakoli svetovalca, sam odločil, da imajo dobiti vsi magistratni uslužbenci 5% dolga. Zakaj pa ne trdi „Slovenec“, da so dobili draginjsko doklado tudi licealni učitelji, ali magistratni uradniki le vsled prizadevanja „Jugoslovanske strokovne zveze“. Zato, ker ve, da bi se mu vsi smejali. Slovincem pa mislijo, da so užitninski pazniki tako neumni, da bi verjeli njegovim farbarijam, a se motijo.

Klerikalci v gospodarskih škripcih. Klerikalne gospodarske organizacije stoje tik pred polomom. Zato se klerikalci trudijo na vse mog. če načine, da bi pozornost javnosti odvrnili od sebe, vsled česar izdajajo celo posebne izdaje in posebne priloge za „Domoljuba“, v katerih na neizrečen način popisujejo vrline svojih organizacij, nasprotne organizacije pa devajo iz hudobnosti v nič.

Zakaj molči „Slovenec“ letos? Prejšnja leta je imel „Slovenec“ posebnega reporterja zamo zato, da je letal po ljubljanskih ulicah, ter vohal blato in prah. Letos so v „Slovenec“ naenkrat vse pritožbe čez ljubljanske ulice prenehali, dasi so se razmere izdajno poslabšale. N. pr. Franciskanska ulica je pred Valentovo hišo naravnost za življenje nevarna. Nemški hišni gospodar menda misli, da sme sedaj, ko ni župana, z njegove hiše tudi opeka leteti na cesto.

Politični pustolovci. Kdor pozna klerikalno deželno ali državnozbornsko delegacijo ve, da odloča pri klubovih sejah edino dr. Šusteršič. Klerikalne poslance ima ta voditelj tako dresirane, da, kadar on kihne, vsi v znak spoštovanja vstanejo in se mu globoko priklonijo. O kakem samostojnem mnenju ali glasovanju v klerikalnem klubu niti govora biti ne more. Včeraj pa so klerikalni politični pustolovci dali v nemške časopise komunike, kjer dopovedujejo naivnemu svetu, da bo v njihovi parlamentarni komisiji glede stališča kluba napram vladi razmerje glasov 3:4 in da se bo končno — kakor se zatrjuje v dobro informiranih krogih! — dr. Šusteršič odločil bržčas za dr. Krekov predlog in za brezpogojno zobanje iz vladnih jasl. Včerajšnji „Slovenec“ pa si je vihutega še dal to vest, ki so jo klerikalci sami spravili v nemške časopise, iz Dunaja poročati kot mnenje nemških listov. Višjega pustolovstva si sploh ni mogoče misliti, kot ga uganja dr. Šusteršič s svojimi kimovci.

Klerikalci zoper Slovansko Unijo. Kakor smo že obširneje poročali, so klerikalci od vlade že kupljeni. Zato nočejo sedaj ničesar več vedeti o „Slovanski Uniji“ in so proti njej. Dr. Šusteršič bi vstopil le v tako „Unijo“, kjer bi on zopet lahko uganjal le klerikalno strankarsko politiko na škodo vseh Slovanov. O taki „Uniji“, ki bi zasledovala slovanske narodne interese, dr. Šusteršič noče ničesar slišati, kakor tudi ne o taki slovanski združbi, ki bi njemu onemogočala politiko na

lastno pest. Klerikalcem je narodnost deseta briga, glavna stvar je denar in profit.

Kako globok je farovski žep? Nenasitna je duhovna posoda. Kjer more in kolikor more, skuša iztisniti iz ljudstva, bodisi na ta ali oni način. Poseben globok žep je imel prelat Drozd, ki je defraudiral kot predsednik „Sv. Vavčavske posojilnice“ skozi 20 let in opeharil člane te farovške posojilnice za 7 milijonov, za kar je moral tudi 7 let sedeti. Na Koroškem je kradel drug cerkven dostojanstvenik. Monsignor Weiss je izmaknil pri koroških gospodarskih združenjih čez 4 milijone kron, pustil kmete na cedilu in pobegnil. Ako ne bodo klerikalci bolj dostojni, bomo začeli prinašati cele kolone farovških lumparij, da se bo ljudstvo prepričalo, kako nevarno je duhovščini kaj zapupati. Naravnost neverjetno je, kako se upajo klerikalci napadati vzorne napredne gospodarske zavode in to v času, ko jih je sam papež obsodil s tem, da jim je ukazal, da morajo tekom 4 mesecev zapustiti vsa blagajniška in predsedniška mesta. In če je papež spoznal farovške dolge prete, zakaj bi jih ne smelo naše ljudstvo? Farovski žep je nenasiten in globok, kakor brezno.

Za Judežve groše agitirajo naši „narodni“ klerikalci proti — slovenskim denarnim zavodom. Z nemškim denarjem je plačal „Domoljub“ svojo zadnjo prilogo in z nemškim denarjem so si napolnili klerikalni voditelji za svoje izdajalsko početje globoke žepe. Srečno slovensko ljudstvo, lepe voditelje imaj!

Ljubljanski kazinoti in ljudsko štetje. Graška lista „Tagespost“ in „Tagblatt“ že zopet grizeta okoli sebe. Ljubljanska kazinotska klika, ki stresa svojo jezo v rubrikah graških nemških cunj, napada pri vsaki mogoči priliki Slovence, in ker je zdaj na vrsti tudi v Ljubljani ljudsko štetje, napada „Tagespost“ tudi magistratne števne organe. Zakaj? Zato, ker izpolnjuje določbe, ki jih obsega zakon glede štetja. Klika ljubljanskih nemških nacionalnih žurnalistov in krakerlerjev bi rada komandirala, pa še raje denuncirala. O nečuvnih nasilstvih, ki se gode v Trstu, Gorici, Gradcu in drugod po Štajerskem in na Koroškem proti Slovincem, o teh sodrga v graških organih molči. Ampak ta svojat se moti, če misli, da se njegova časnarskega banditstva kdo kaj boji.

† Prof. Jožef Apih. Za Rutarjem in Vrhovcem smo izgubili Slovenci tretjega večjega zgodovinarja, ki so z veliko vmeno preiskovali zgodovino našega naroda. Predvčerajšnjem je umrl v Celovcu prof. Josip Apih. Rojen je bil v Zapužah l. 1853. služboval je v Jičinu na Češkem in v Celovcu. Po svojem političnem prepričanju je pripadal Apih sicer h klerikalcem, dasi ni mnogo posegal v javno življenje, kot odbornik Mohorjeve družbe je bil enak z enakimi in je bil zastopnik in podpornik one smeri, ki jo je vzel družba v zadnjem času. V tem oziru ne govorimo o njem. Spominjamo se ga kot zgodovinarja, ki je dal nekaj dobrih zgodovinskih spisov in del. Najvažnejše njegovo delo je: Slovenci in l. 1848., ki nam najbolj jasno slika one čase in naš tedanji položaj. Ta knjiga bo za vselej ohranila svojo stalno vrednost. Pisal jo je kot profesor v Jičinu. Pa tudi njegovi krajsji spisi so važni in temeljiti. Omenimo naj le

veda niso dovolili poštene vojaške smrti.

Stari Deibler je koj izbral to priliko in prosil, da bi smel justifikacijo izvršiti s svojo patentovano giljotino.

Na predlog komisije mu je pariško nadsodišče to rado dovolilo, saj ni bilo dvomiti o dovršenosti njegovega aparata. Sicer pa, če bi v prvi tudi kaj narobe šlo, kaj to de, saj obsojenec niti ni bil Francoz. Naj pade njegova glava kakor blisk ali nekoliko počasneje, nad tem se v veseljni Franciji ne bo nihče zgražal.

Poln velikih nad in v duhu že videč lepe prihranke in evropsko slavo, podal se je Deibler na pot. Njegova giljotina je bila res višek mehaniške umetnosti. Imela je jedva trideset metrov v premeru in bila je tako lahka, da jo je Deibler sam neseš s seboj, shranjeno v ličnem kovčegu iz črnega usnja. Skrbno pazč, da kdo izmed brezobzirnih nosačev ne dregne v dragoceni aparat, peril se je Deibler skozi gnečo na pariškem kolodvoru in vstopil v kupe Lyonskega brzovlaka. Kovčeg je položil previdno na sedež poleg sebe. Vsak trenutek je pogledal nanj, da ga pač kdo ne poškoduje, pritiskal ga je k sebi in gladil z roko, misleč si: Le še to vožnjo dobro prenesi in Deiblerjeva sreča je zagotovljena! V kupeju sta bila le še dva potnika in skoraj je izgledalo, kakor da bi ostali sami. Toda v zadnjem trenutku prisopila dolg in suh, a simpatičen An-

glež, nesoč v roki usnatj kovčeg, za njim pa nosač, odprt in z najrazličnejšo prtljago. Le-to razdeli Anglež hitro po v zato namenjeni latvi, kovčeg položi poleg sebe, poplača nosača in sede z vljudnim nasmehom v mehke blazine. „Hvala bogu, še sem prišel ob pravem času.“ — „Skoraj bi bilo prepozno, da“ odvrne enako vljudno Deibler, ki mu je sedel ravno nasproti. „Jaz veliko potujem, toda na kolodvor pridem po navadi v zadnjem trenutku. Mi je že tako pri-sojeno.“ „Od kod pa prihajate in kam ste namenjeni?“ se drzne povprašati Deibler. „Naravnost iz Londona. toda v Pariz sem dospel že včeraj zvečer. Bolehen sem namreč in se ne vozim na dan več kakor osem ur. Radi tega ostanem tudi danes v Lyonu. Namenjen pa sem v Egipt. Moj prijatelj lord Jarvis me je povabil na svojo dahabijo, s katero namerava cel mesec križariti po Nilu. Upam, da mi bo to prav dobro storilo in da se bom pri tem izvrstno odpočil.“ „O gotovo“, odvrne Deibler tako ljubeznjivo, kakor mu je bilo le mogoče, pri sebi si pa misli: „Odlični mož to in kako zgovoren. Tedaj vendar niso vsi Angleži tako suhoparni in nedostopni, kakor se vobče trdi. In kaka sreča, da sem baš zadel na Angleža, ki me gotovo ne pozna.“ Potem pa nadaljuje: „Tudi jaz grem po opravkih v Lyon, imela bodeva torej družbo.“

In tako sta kramljala dalje, govorila o francoskih železnicah, o zgovornost in temperamentnosti pariških nosačev in take stvari.

Naenkrat se s hudim sunkom vlak ustavi v postaji Nevers. Z bo-lestnim izrazom na licu plane Anglež kvišku: „Pravil se Vam že, da sem bolan.“ Nato se nagne k Deiblerjevu ušesu in de tiho: „Imam zlato žilo in boleham na zapeki, vsled tega sem nervozen, včasih grozno nervozen. Ne morem se voziti s hrbtom proti vlaku. Prosim bodite tudi ljubeznjivi in menjajte z menoj prostor, če Vam to nič ne de.“ Ves očaran, da more tako odličnemu možu napraviti uslugo, se Deibler hitro dvigne in zasede Angležev prostor. „Hvala Vam“, odvrne ta, „saj sem vedel, da so Francozi ljubeznjivi ljudje; kakega rojaka bi si niti ne upal prositi za tako uslugo, tak razloček je med posameznimi narodi.“

In tako sta govorila dalje. Deibler je pazno poslušal; semintja pa so mu uhajale misli, videl je slavo svojega aparata in v duhu že čital obsežna poročila v vseh evropskih listih. In v takih trenutkih je varno polagal roko na kovčeg poleg sebe, zagotavljajoč si svoj uspeh.

Vlak prehiti postaje Moulins in Roanne, bliža se Lyon. Ljubeznjivo reče Anglež, da mu je žal p ekinitu to prijetno vožnjo in začne zbirati prtljago. Kar zaropota vlak v veliko Lyonsko postajo, sprevodnik odpre vrata in že silijo nosači proti kupeju. Anglež naloži hitro enemu njih svojo prtljago, vzame kovčeg poleg sebe in poda Deiblerju roko. (Dalje.)

spise: Začetki narodne šole na Slovenskem, Žiga Weberstein, kranjski stanovni. V zadnjih letih je sestavljal Realno knjižnico za Slov. šolsko Matiko. V Mohorjevi družbi je izšel njegov „Naš cesar“, ki je zelo popularen med narodom. Mohorjeva družba je izgubila marljivega delavca. Njegova družina je nemška.

Volilni shod priredi jutri v nedeljo 22. t. m. popoldne ob 3. uri v gostilni pri Čišnovarju na Dolenjski cesti pri Dolenjskem mostu „Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj“. Govorita dr. Triller in prof. Reiser.

Članom političnega društva za kolizejski okraj na znanje. Blagajnik društva sprejema članarino vsako nedeljo od 9. do 12. ure v Prešernovi sobi pri Gorsetu na Marije Terezije cesti. Sploh bi bilo želeli, da se ob tem času zviša število društvenih članov, da se prične živahnejše delovanje v društvu. Naprednjaki, pristopajte kot člani k našim političnim društvom!

„Stajerc“ največji in najpomembnejši slovensko pisan tednik. Tako piše graški „Tagblatt“ v svojem političnem pregledu, kjer zdihuje, da nemško časopisje vse premalo ceni Stajercovo delo. Vsak slovenski zakoniti list — pravi — se citira, če ima le ducat naročnikov — Stajerc pa ne, ko je največji in najpomembnejši slovensko pisan tednik. „Tagblatt“ menda piše že za puste šeme, da si dovoljuje take šale. Kako je s „Stajercem“, ve vsak pošten človek, zato ga nihče ne citira, razun graški „Tagblatt“. Tudi o uspehih Stajerca lahko kaže Tagblatt sebi in svojim čitateljem.

Plesni venček pevskega zbora „Glasbene Matice“ vrši se, kakor je bilo že objavljeno, danes dne 21. t. m. v veliki dvorani „Narodnega doma“. Za ta pri občinstvu tako priljubljen ples so posla vabila. Na razna vprašanja odgovarjamo, da je vsak prijatelj „Glasbene Matice“, če tudi ni pomotoma vabila dobil, brez istega dobro došel. Vstopnice za nečlane po 2 K so v predprodaji v trafiki gospe Česarkove in tudi na večer plesnega venčka pri blagajni. Člani pevskega zbora in dijaki pa jih dobe po 1 K pri blagajni v soboto ob 7. uri naprej. Za ta pri občinstvu tako priljubljen ples preveč reklame delati, bi bilo odveč — kajti vsakteremu obiskovalcu so plesni venčki pevskega zbora „Glasbene Matice“, gotovo še v najboljšem spominu. Oni pa, ki se niso bili na njih, naj pridejo v soboto in videli bodo, da je tu prava in neprisljuna zabava. Napetosti, ošabnosti in preziranja ne dobiš tu, pač pa prijaznost, priprostost in odkritosrčno občevanje.

Zagorski pipčarji prirede dne 22. t. m. zabavni večer v gostilni g. Josipa Robavs v Dolenji vasi pri Zagorju ob Savi. Pričakuje se mnogobrojnega obiska.

Utopljenka. Kakor smo že poročali, so dne 4. t. m. potegnili iz Ljubljane pri Vevčah, truplo utopljene osebe, katere spol se ni mogel dognati, ker je truplo že preveč segnilo. Pri raztelesenju pa so zdravniki dognali, da utopljenec ni moškega spola, kakor se prvotno domnevalo, ampak ženskega. Utopljenka je bila stara okoli 40 let. Vzrok smrti se ni mogel dognati.

Ne mučite živali. Ko je predvčerajšnjem zjutraj peljal neki hlapec po Cojzovi cesti težko obložen voz premoga, ni mogel konj vsled prevelike teže naprej. To je hlapca tako vjezilo, da je začel neusmiljeno udrihati po konju in ga suvati z nogami. Vsled odredbe stražnika so vpregli za pomoč še dva konja in celo vsi trije konji so komaj izpeljali voz. Proti neusmiljenemu hlapcu je vložena pritožba.

Lačna tatova. Ko je pred kratkim neki premogar na Rimski cesti ustavil voz in odnesel v hišo premog, sta to ugodno priliko izrabila dva zlikovca in mu ukradla vrečo premoga. Toda tatova nista imela sreče. Še istega dne ju je vjel stražnik v nekem hlevu, ko sta ravno večerjala. Izročena sta bila sodišču.

Na novo je opremil svoje prenočišče in gostilno v ulici Tabor 4 (prej Škofja ulica) g. Iv. Bole.

Zahtevajte vedno in povsod samo slovanstvo kolinsko kavino primes, ker je res najboljša.

Kranjska šparkasa.

Državni poslanec Ivan Hribar interpeliral je v 114. seji poslanske zbornice na Dunaju dne 4. decembra 1908. št. 3839/1, 3840/1, 3841/1, 3842/1, 3843/1, 3845/1, 3870/1, gospoda voditelja ministrstva pravosodja zaradi konfiskacij člankov in točic ki se takole glase:

Kranjska hranilnica.

Gospodarstvo pri tem zavodu je bilo vedno slabo. To se vidi že iz dejstva, da je „Kranjska hranilnica“ imela vedno dosti manj dobička, kakor pa bi ga morala imeti po stanju svojih vlog. Svoj čas je bil pri „Kranjski hranilnici“ blagajnik Prisnitz, ki je

kradel hranilnični denar kakor sraka.

Kradel je več let, kakor je hotel, in nihče ni tega videl, kradel je na debelo in na drobno, kakor se mu je zdelo, in niso mu prišli na sled. Šele slučaj je nanesel, da je prišla tatvina na dan, na kar je bil Prisnitz obsojen na tri leta ječe. Zavod, pri katerem je mogoče, da krade blagajnik tako, kakor je kradel Prisnitz, pač

ne zasluži nobenega zaupanja,

tak zavod ni varen in takemu zavodu ne bo noben človek zaupal svojega denarja. Pa tudi razni drugi slučajji kažejo, da pri „Kranjski hranilnici“ lahko človek obogati. Znano je, da je „Kranjska hranilnica“ last 65 nemških kmetov. Ti nič ne jamčijo za zaupani jim denar. To so ljudje, ki se gnetejo okrog hranilnice samo, da bi ujeli kako kost. Nemški kmeti dobi pri „Kranjski hranilnici“ kredita desetkrat več, kakor ga je vreden. „Kranjski hranilnici“ je prva skrb da podpira nemške kmetarje, magari če pri tem tudi kaj zgubi. Vsak nemški kmet ima pri hranilnici kredita, kolikor ga rabi, samo da laglje konkurira proti Slovincem. Kar imajo ljubljanski nemški kmetarji premoženja, so si ga napravili

s hranilničnim denarjem.

Dobivali so od hranilnice denar po 3% in so ga po 6% in 7% naprej posojali. Ni čuda, da so se nalezli denarja. Seveda se da pri hranilnici na različne načine zaslužiti. Rajni Janschitz, ki je bil v svoji mladosti naveden pisar, je imel kot ravnatelj „Kranjske hranilnice“ 4000 gld. na leto. Živel je vedno gosposki in si od plače ni mogel nič prihraniti. Ko je umrl, je pa vendar

zapustil čez 200.000 goldinarjev premoženja.

Ko bi bil ob samih korenincah živel in vso svojo plačo na stran deval, bi ne bil mogel takega premoženja prističiti. Kje ga je dobil, je tajnost, ki je ne ve nihče pojasniti. Ravnatelj „Kranjske hranilnice“ dr. Josip Supan, je bil svoje dni advokat. Spekuliral je na borzi, in sicer tako nesrečno, da je prišel ob vse. Stal je nekaj časa pred bankrotom in denarne stiske so ga primorale, da je šel služiti h „Kranjski hranilnici“ kot ravnatelj. Tu je ostal do svoje smrti. Ko je umrl, je zapustil velikansko premoženje. No, Supan ni ne kradel, ne goljufal, to je izključeno, a pomagal si je s hranilničnim denarjem. Bankir Luckmann je bil dolgo časa predsednik „Kranjske hranilnice“. Kot bankir je bil pravzaprav njen konkurent, a za to se ni nihče zmenil. „Naj zasluži“, so rekli nemški kmetarji. In zaslužil je ogromne vsote. Hranilnica je posojala na ime Luckmannovega prokurista po 3%, bankir Luckmann pa je s tem denarjem zaslužil po 7% in 10%. Tako človek lahko bogat postane. Na tak način so obogateli že različni nemški kmetarji. Slovenci so nosili svoj denar v „Kranjsko hranilnico“, nemški kmetarji pa so se z njim mastili. Takim razmeram je treba narediti konec. To se zgodi, če dvignejo Slovenci svoj denar pri „Kranjski hranilnici“, kjer itak ni varen.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 20. januarja. V današnji seji avstrijskega državnega zbora je najprej finančni minister dr. Robert Maier priporočal sprejem proračuna, zlasti one točke ki se tičejo železniških postavk. Finančni minister je povdarjal, da so imele državne železnice preteklo leto veliko izgubo, vsled česar bo treba korenito preustrojiti železniško upravo. Nato je govoril znani vsenemški kričar poslanec Malik. Najprej je napadal nemške krščanske socialiste, da imajo še vedno dosti blata v stranki, kljub temu, da povdarjajo, da se jim je posrečilo sanirati stranko. Glede sedanjega ljudskega štetja je naglašal, da se Slovanom niso nikjer vršile krivice, kajti v krajih, kjer se govori nemško, ni nobenega Slovana. Tem besedam je sledil buren smeh v vsej zbornici. Slovanski poslanci so mu neprenehoma odgovarjali in delali razne medklice, ker je vsej zbornici dobro znano, da kričar Malik odgovarja na vsak medklic. Toda Maliku ni prišlo na misel, da se slovanski poslanci norčujejo iz njega. Njegov govor če se sploh more rabiti ta beseda, je trajal cele 4 ure. Tri ure je samo odgovarjal na medklice. Sploh pa je bila zbornica pri njegovem govoru skoro popolnoma prazna.

Seja „Zveze južnih Slovanov“.

Dunaj, 20. januarja. V torek se vrši seja „Zveze južnih Slovanov“, na kateri se bo razpravljalo o sedanji politični situaciji. Kakor je pričakovati, bo stopila „Zveza južnih Slovanov“ v najostrejšo opozicijo proti sedanjemu

kabinetu, ki je Slovanom skrajno sovražen in silno reakcionaren.

Vprašanje glede vodnih cest.

Dunaj, 20. januarja. Danes bi prišlo med poljskimi poslanci radi vprašanja glede vodnih cest kmalu do zelo ostrega konflikta. Predsednik „Poljskega kluba“, Lazarski je namreč sklical poslance k sebi. V zadnjem trenutku pred sejo so voditelji poljske ljudske stranke zahtevali, naj se spravi vprašanje glede galiških vodnih cest takoj pred plenum državnega zbora, da se tako prisili vlado, da poda izjavo glede svojega stališča v tem vprašanju. A drugi so temu ugovarjali. Na redni seji so poslanci Stapsinski, dr. German in Swierczina ponovili svojo zahtevo in izjavili, naj se tozadevna predloga na vlado kar najostreje formulira in popolnoma kratko. Ker med poslanci ni prišlo do sporazuma, se je rešitev vprašanja odložila. Na Dunaju se tozadevno mudi sedaj tudi dvorni svetnik Kendzior, ki je vnet pristaš Stapsinskega.

Vstaja v Arabiji.

Carigrad, 20. jan. Iz Arabije prihajajo vedno bolj vznemirljiva poročila, ki delajo turški vladi velike preglavice. Uporni vstaši oblegajo glavno mesto Asir. Guverner je popolnoma uklenjen z vojaštvom. Pričakovati je, da se bo moral vsak čas udati vstašem, ako takoj ne pride pomoč. Tudi po drugih krajih Arabije se pojavljajo oziroma pripravljajo veliki nemiri. Vojaštvo je brez moči. Vstaši so izvrstno oboroženi, tako da ne more vojaštvo z njimi tekmovali. Turška vlada je odpustila v Arabijo 30 bataljonov vojakov, da zadušijo vstajo.

A takoj nato so došla brzogjavna obvestila, da 30 bataljonov ne zadostuje, naka je vlada odpustila še 12 bataljonov, katere so prepeljali na bojnih ladjah do Arabije. Situacija je jako kritična in to tembolj, ker se pripravljajo tudi v Albaniji in Macedoniji skrajno nevarni nemiri. Mladoturška vlada je v velikih skrbih in skuša na vsak način v Arabiji še preje zadušiti upor, predno izbruhne vstaja v Albaniji in Macedoniji.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik: Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“, Ljubljana.

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Mali oglasi.

Dobro idoča gostilna v Ljubljani se pod ugodnimi pogoji proda. Kje, pove inseratni oddelek „Jutra“.

Velik godbeni automat „Kalliope“ z 48. ploščami, popolnoma nepokvarjen se proda. — Ponudbe pod šifro „Automat 48“, Spod. Šiška.

„Narodna kavarna“

Fran Krapeš.

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy z raven rotova v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. kr. tob. tovarne v Ljubljani in bol. blagajne južne železnice.

Nanovo opremljeno

prenočišče in gostilno

Tabor 4, (prej Škofja ulica) v Ljubljani, priporoča

I. BOLE,

gostilničar in posestnik.

Svetovno podjetje odda edino

zastopstvo epohalnega

patentnega izdelka

le proti stalnemu računu na osebe, ki so gmočno trdne. — Velik zaslužek. mnogo naročil. — Najboljša prilika k ustanovitvi brezskrbne eksistence.

Natančnejša pojasnila daje dne 21. t. m. zastopnik Fischer, hotel pri „Stonu“, Ljubljana.

Trgovina

se prodaja

radi nastalih rodbinskih razmer na zelo prometnem kraju, tik kolodvora. Zelo ugodna prilika.

Naslov pove inseratni biro „Jutra“.

117
IKO
PO?

Najboljša ura
sedanjosti:
zlata, srebrna, tuis,
nikelnasta in jeklena se dobi samo pri

117
IKO
PO?

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg.

!! Lastna tovarna ur v Svici. !!

117
IKO
PO?

Tovarniška var-
stvena znamka:

117
IKO
PO?

„Jutro“ se prodaja v Trstu po 4 vinarje v naslednjih tobakarnah:

Becher, ulica Stadion,
Trevisan, ulica Fontana,
Pipan, ulica Fabra,
Bevk, trg Goldoni,
Vovk, ulica Carducci,
Stanič, ulica Molinpiccolo,
Sekovar, Vojaški trg,
Hrast, Poštni trg,
Može, ulica Miramar,
Magolo, ulica Belvedere,
Gersina, Rojan,
Raunacher, Can pomarzio,
Bruna, S. S. Marliri,
Ercigoj, ulica Masimiliana,
Rončelj, ulica S. Marco,

Cechimi, ulica del Istra,
Bruna, ulica del Rivo,
Bubnič, ulica Sete Fontane,
Gramaticopulo, ul. Bariera,
Spöder, ulica Bariera,
Lavrenčič, Vojaški trg.
Benusi, Greta,
Kichel, Rojan,
Baje, ulica Gepa,
Luzatto, ulica Aquedotto,
Segulin, ulica Judustria,
Železnik, Sv. Ivan,
Lug, ulica S. Lucia,
Zidar, Sv. M. Magdalena,
Hreščak, ulica Belvedere.

Tovarna cementnih in glinastih izdelkov v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izdelke kakor: raznovrstne cevi, tlakovne plošče v vseh barvah, vse vrste okrasov, podbi je vrat in oken, nagrobne spomenike, altarje, cementno opoko, marmornane in navadne stopnice, kipe in sploš vse v to stroko spadajoče predmete.

Naročila izvrše se točno in po najnižjih cenah, kakovost je izborna.

Zavod za pohištvo in dekoracije

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Franciškanska ulica 10.

Ustanovljeno leta 1857. Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišče tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga itd. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopališč.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska c. 17

priporoča svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji za rodbino in obrt.

Brezplačni urzi za vezenje v hiši.

: Pisalni stroji „ADLER“ :

Valjčni mlin v Domžalah

I. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ulica št. 6.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici:

Gruden & Co., Stolni trg št. 9.

Milko Krapeš

Ljubljana, Jurčičev trg 3,
priporoča svojo trgovino ur, juvelov,
različnih srebrnih in kinasrebrnih
namiznih oprav itd., itd. 6/10-1
Popravila se točno, so-
lidno in ceno izvrše.

POZOR! Mazilo zoper izpadanje in
pospešitev rasti las; tudi tam,
kjer jih prej ni bilo. Zaraste tudi lase na glavi.
Izvrstno sredstvo zoper prhljaj. Učinkuje po
kratki dobi. Lonček 3 do 5 K. Pošilja tudi po
pošti g. Ana Križaj, Spod. Šiška 222, III. nad.,
12 vrata. Z dobrih izpričevali na razpolago.
Zaloga v drogeriji, foto-manufakturi „Adrija“
B. Cvančara, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Zidna opeka

najboljše vrste in najcenejša se dobi
v poljubni množini pri stavbeni tvrdki

Filip Supančič

Šubicova ulica 5.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro
uro, naj zahteva znamko
„UNION“
ker te ure so najbolj
trpežne in natančne, in
se dobe pri

FR. ČUDNU

urar in trgovec, Ljubljana

Delničar in zastopnik švicarskih tovarn
„Union“ v Bielu in Genovi.

Uhani, prstani, briljanti itd.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Kite iz las

po 5, 7, 9 in 12 K. — Lasulje za
gledališča od 3 K naprej; brade 1 K.
dolge 1 K 20 v; krep za brade meter
1 K; lim za brade, šminke, puder in
druge potrebščine za maskiranje, vse
po zmernih cenah. Barve za lase in
brado v steklenicah po K 2— in
K 4— priporoča

S. STRMOLI, brivec in lasničar
Ljubljana, Pod Trančo št. 1 (zraven
čevljarkega mostu.)

Otvoril sem gostilno PRI RAKU

v Ljubljani Krakovski nasip 4
s pristnim enotnimi (sortiranimi) gori-
škimi vini lastnih vinogradov, kakor
Raganja, Rizling,
Kraljevina, Slankamenka
itd. pri točni postrežbi.
Za blagohotni obisk se priporoča
slav občinstvu

s spoštovanjem
ANTON KAMEL, gostilničar.

Zaradi smrti trgovca
se takoj odda
dobro založena in dobro idoča

trgovina

s papirjem, galanterijo in
šolskimi potrebščinami
na velikem trgu z zelo živahnim
prometom v središču Ljubljane.

Kje, pove inšerlatni oddelek „Jutra“.

Zaradi inventure izredno znižane cene.

Raglan	za dame preje K 40—	sedaj K 12—
Gledališka mantila	„ „ „ „ 40—	„ „ 12—
Paletot	„ „ „ „ 60—	„ „ 16—
Pelerina	„ „ „ „ 15—	„ „ 8—
Kratki kožuhi	„ „ „ „ 60—	„ „ 30—
Zimska ali sportna suknja	„ „ „ „ 40—	„ „ 18—
Obleka	„ „ „ „ 40—	„ „ 16—

Otročje obleke pod vsako ceno!

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič.

Ljubljana, Mestni trg 5.

Cene brez konkurence!

Slovenci, pozor
pri nakupovanju vencev!

FR. IGLIČ

Ljubljana, Mestni trg 11
priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev
in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.

Ponatis zanimivega romana „Otroci papeža“ izide te dni.

Išče se posojilo
K 20.000

proti vknjižbi na I. mesto na
zemljišče vredno K 80.000 za
kratko dobo. Obresti po do-
govoru. Ponudbe pod „Var-
nost“ na inšerlatni oddelek
tega lista.

Kupujte „JUTRO“!

**Julij
Meinl**

uvoz kave in
velepražarna.

Nova podružnica
v Ljubljani

Šelenburgova ul. 7

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice

Stanje hranilnih
vlog d v a j e t
milijonov kron

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

$4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter
jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije ali na amorti-
zacije po dogovoru.

Telefon šte. 185 interurban.

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Denarni promet
v letu 1910
K 100.000.000—

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Upravno premoženje
v letu 1910
K 20.500.000—

Rečun
pri avstrijski pošti hranilnici šte. 828.406,
pri ogrski pošti hranilnici šte. 19.864.

Glavna zaloga
rudninskih
voda.

Vsak dan sveže žgana kava.

A. Šarabon, Ljubljana.

:: Velepražarna kave z električnim obratom. ::

**Špecerijska
trgovina**

na drobno in debelo.

Tovarna vozov

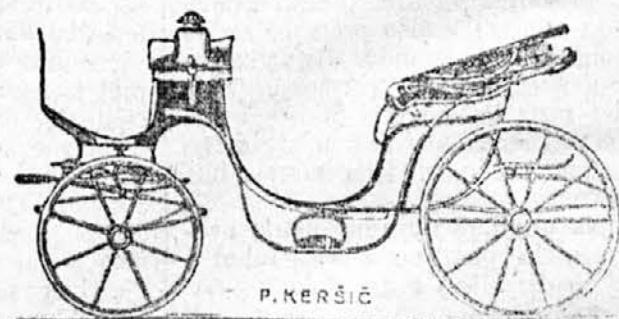
Peter Keršič, Sp. Šiška

priporoča

svojo bogato zalogo različnih vozov.

Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča naročila
in popravila po primerno nizkih cenah.

Sprejema se tudi les v žaganje na parni žagi.

Za točno in solidno delo se jamči.
Že rabljeni vozovi se jem-
ljejo v račun.

Del. glavica:
K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih $4\frac{1}{2}\%$.

Rez. fond:
K 450.000.